

ROLEX
Franch Michelsen
 ÚRSMÍÐAMEISTARI
 LAUGAVEGI 15 • SÍMI 511 1900
 WWW.SVISS.IS

MARKAÐURINN

Sögurnar... tölurnar... fólkíð...

Vistvæna prentsmiðjan!
GUDJÓNÓ
 VISTVÆN PRENTSMÍÐJA
 Sími 511 1234 • www.gudjono.is

Miðvikudagur 19. nóvember 2008 – 48. tölublað – 4. árgangur

Veffang: visir.is – Sími: 512 5000 **visir**

Orðskýringin
 Hvað er varin staða?

6

Alfesca
 Skoðar brottför úr Kauphöllinni

2

Póra Helgadóttir
 Hagvöxtur og hamingja

6

VATN SETT Á FLÖSKUR Fjallað var um vatnsfyrirtæki Jón Ólafssonar, sonar hans og fleiri í beinni útsendingu í Bandaríkjunum í fyrradag.

MARKAÐURINN/ANTON

HELST Í ÚTLÖNDUM

Selt í Köben | Sjæslö Grupp- en, sem eignarhaldsfélagið Samson á stóran hlut í, hefur selt eign í Valby, einu úthverfa Kaupmannahafnar, fyrir 137 milljónir danskra króna, eða 2,7 milljarða íslenskra. Í eigninni, sem er í Valby Have við Gammel Køge Landevej í Valby, eru 63 leigubúðir.

Uppnám hjá Sterling | Samningar um söluna á þrotabúi norræna flugfélagsins Sterling eru komnir í uppnám eftir að viðræður við verkalýðsfélög flugmanna og flugliða sigldu í strand í gær. Danska dagblaðið Jótlands-pósturinn segir verkalýðsfélögin hafa verið mjög óánægð með þá samninga sem félagsmönnum stóð til boða.

Japanir lána IMF | Yfirvöld í Japan eru reiðubúin til að lána Alþjóðagjaldeyrissjóðnum allt að 100 milljarða Bandaríkjadala til þess að styrkja stuðningsaðgerðir sjóðsins við lönd sem eru í vanda vegna alþjóðlegru fjármálakreppunnar.

Ræddu ástandið | Þjóðarleiðtogar stærstu iðnríkja heims samþykktu á fundi í Washington í gær að vinna saman að lausn alheims fjármálakreppunnar. Gagnsæi verði aukið og fyrirtækjum á mörkuðum gert að upplýsa enn frekar um starfsemi sína og fjárhagsstöðu.

Ákæra Seðlabanka á hendur ríkisstjórn

Skortur á skilningi, ákæra á hendur ríkisstjórn, lítilmannlegur hvítþvottur. Þetta er meðal þess sem sagt er um ræðu Davíðs Oddssonar seðlabankastjóra hjá Viðskiptaráði í gær.

Ingimar Karl Helgason og Björn Ingi Hrafnsson skrifa

„Eðlilega er mikið deilt um leiðir í stöðunni og því er mikilvægt að seðlabankastjóri skýri þær leiðir sem kveðið er á um í viljayfirlýsingunni. Með því að útskýra hvers vegna þær voru valdar og hvaða kosti þær hafi fram yfir aðrar leiðir, getur seðlabankastjóri aflað þeim fylgis og aukið áhrifamátt þeirra. Það er mikilvægt fyrir krónuna, atvinnulífið og heimilin,“ segir Edda Rós Karlsdóttir hagfræðingur. Hún saknar umfjöllunar um frekari framvindu efnahagsmála og samstarfið við Alþjóðagjaldeyrissjóðinn í ræðu Davíð Oddssonar, formanns bankastjórnar Seðlabankans, hjá Viðskiptaráði í gær.

Davíð ræddi þar um hverjum væri um að kenna að bankarnir féllu. Sakaði fólk og fjölmiðla um galdrafár og benti á bankamenn, ríkisstjórn, fjármálaeftirlit og fjölmiðla sem sökudólga í bankahruninu. Seðlabankinn hefði staðið vaktina en skort tæki til að bregðast við. Hann hefði varað við stöðunni en ekki hefði verið hlustað.

Edda Rós bendir á ýmis úrræði Seðlabankans og segir bankann ekki aðeins vera eftirlits- eða usagnaraðila. Hann sé stjórnvald og geti til að mynda beitt bindiskyldu til að hamla vexti útlána. „Þessi mikilvægu verkfæri lágu svo til óhreyfð í verkfærakistu Seðlabankans, þrátt fyrir mjög óvenjulegar aðstæður á fjármálamörkuðum,“ segir Edda Rós. Þar vísar hún til lágra vaxta í útlöndum undanfarin ár, einkavæðingu bankanna og hratt vaxandi eigin fé þeirra. „Allir þessir þættir kyntu undir vöxt, en Seðlabankinn horfði einungis til stýrivaxtanna og beitti úrtöllum, eins og formaðurinn lýsti ágætlega í ræðu sinni.“

Ólafur Ísleifsson, kennari við Háskólann í Reykjavík, segir að ummæli bankastjórnar Seðlabankans

DAVÍÐ ODDSSON

„sýnist verða að túlka sem ákæru á hendur ríkisstjórninni um aðgerðarleysi þrátt fyrir viðvaranir bankans. Svo virðist sem bankastjórnin geri ekki ráð fyrir að báðir aðilar haldi áfram störfum að óbreyttu.“

Jón Steinsson, hagfræðingur við Columbiaháskóla í Bandaríkjunum, segir lítilmannlegt að Davíð reyni að hvíþvo sig og Seðlabankann. „Ummæli Davíðs bera vott um alvarlegan skort á skilningi á starfi seðlabankastjóra. Getur verið að Davíð hafi ekki áttað sig á því að bindiskylda og lausafjárreglur eru einmitt stjórntækin sem þurfti til að bregðast við hættunni sem myndaðist við gríðarlegan vöxt bankanna?“

Lilja Mósesdóttir, hagfræðingur við Háskóla Íslands, segir ræðu Davíðs hafa minnst verið um lausnir í sjónmáli og þess hafi hún saknað. „Allur almenningur hrópar eftir upplýsingum og útskýringum um það sem fram undan er,“ segir Lilja. Hún bætir því við að þarna hafi verið á ferðinni varnar-ræða manns sem hafi engan trúverðugleika lengur, síst hjá erlendum fagaðilum. Það sé raunar rétt að bankahrunið hafi lengi blasað við, enda hafi bankamenn ekki farið vel að ráði sínu. Hins vegar hafi seðlabankastjórnin ekki farið að ráðum góðra hagfræðinga og fagmanna í Seðlabankanum. „Seðlabankastjórnin á að segja af sér. Ekki síst Davíð Oddsson sjálfur, sem hannaði það umhverfi sem hann nú kennir um fallið, í tíð sinni sem forsætisráðherra.“

Sjá miðopnu

VALITOR

Traustur íslenskur þjónustuaðili

Í 25 ár hefur VALITOR (áður VISA Ísland) verið í forystu í færsluhirðingu á Íslandi!

Fyrirtækjalausnir VALITOR

Laugavegi 77 • 101 Reykjavík • Sími: 525 2080 • fyrirt@valitor.is • www.valitor.is

GENGISPRÓUN

	Vika	Frá áramótum
Alfesca	-10,1%	-48,8%
Atorka	12,5%	-93,6%
Bakkavör	-33,7%	-95,4%
Eimskipafélagið	0,0%	-96,1%
Exista	0,0%	-76,6%
Icelandair	-0,8%	-52,4%
Kaupþing	0,0%	-100,0%
Marel	10,6%	-16,9%
SPRON	0,0%	-79,2%
Straumur	0,0%	-53,1%
Össur	6,1%	4,8%

*Miðað við lokagengi í Kauphöll í gær. Úrvslisvitalan OMXI15 653.

Horfum til Miðausturlanda

„Það verður að halda öllum möguleikum opnum, jafnvel að leita lánsfjár hjá einkaframtaks- og fjárfestingasjóðum í Miðausturlöndum og veita hlut í bönkunum á móti,“ segir dr. Daniel Levin, lögfræðingur og efnahagsráðgjafi ríkisstjórna víða um heim.

Eins og fram kom í Fréttablaðinu um helgina hefur dr. Levin í um tuttu á komið að uppbyggingu landa eftir efnahagshrun.

Auk þess að sækja um lán frá Alþjóðagjaldeyrissjóðnum hefur íslenska ríkið horft í kringum sig, svo sem hjá nágrannasjóðnum og til Rússlands. Levin telur ólíklegt að Rússalánið skili sér.

Þar glími menn við mikinn viðskiptahalla og ólíklegt að burðir séu þar til að opna pyngjurnar.

Hann telur meiri líkur á jákvæðum svörum frá Mið-Austurlöndum, svo sem í Abu Dhabi eða Katar.

„Þar eru hvorki fjárhagsáhyggjur né viðskiptahalli. Þótt sjóðirnir hafi áhyggjur af þróun efnahagsmála þá eru þær tiltölulega litlar enda sitja olíuríkin í Mið-Austurlöndum á digrum sjóðum,“ segir hann.

DANIEL LEVIN Ráðgjafi í efnahagsmálum segir Íslendinga verða að skoða möguleikann á því að sækja sér lánsfé til Mið-Austurlanda gegn hlut í bönkunum.

MARKAÐURINN/VALLI

Fjármögnun tryggð út 2012

Fjármögnun Skipta hf., aðaleigenda Símans, er tryggð út árið 2012.

Pétur Þ. Óskarsson, talsmaður Skipta, segir handbært fé frá rekstri vera með ágætum, miðað við aðstæður. „Langtímafjármögnun er tryggð en rekstrarumhverfi fyrirtækja hér er ekki auðvelt. Við þurfum að greiða mánaðarlega í erlendri mynt af kerfunum sem við reukum.“

Fyrirtækið hefur mælst til þess að starfsfólk með yfir 350 þúsund króna mánaðarlaun taki á sig 10 prósentu skerðingu. - kóp

Nýsköpun fyrir alla

„Okkur fannst vanta virkan vettvang um nýsköpun,“ segir Hjálmar Gíslason, framkvæmdastjóri DataMarket.

Hjálmar býr yfir áralangri reynslu af frumkvöðlastarfi í upplýsingatækni, smíðaði sem dæmi leitarvél símaskrárvefsins Já.is.

Hann segir að í kjölfar bankahrunsins í byrjun síðasta mánaðar hafi hann sest niður ásamt öðrum frumkvöðlum í upplýsingatæknigeiranum þar sem hugmyndum var kastað á milli.

Niðurstaðan var vefsíðan nýsköpun.org en þar má nálgast reynslusögur og gagnlegar leiðarstíkur fyrir þá sem áhuga hafa á nýsköpun og frumkvöðlastarfi.

HJÁLMAR GÍSLASON Hjálmar og kunningjar hans úr upplýsingatækni hafa sett á lagginn opinn vettvang þar sem fólk getur nálgast upplýsingar um nýsköpun.

FRÉTTABLAÐIÐ/ARNÞÓR

Vefurinn byggir á Wiki-kerfinu, sem merkir að hann er opinn og geta þeir sem vilja sett inn upplýsingar um efnið. Tuttu manns hafa unnið launalaust við vefinn fram til þessa, samkvæmt síðustu tölum Hjálmars.

Hugleiða að taka Alfesca af markaði

Ólafur Ólafsson, stjórnarformaður Alfesca, segir frestun evruskráningar hlutabréfa og fall bankanna setja mark sitt á framtíð félagsins. Afskráning komi til greina.

Jón Aðalsteinn Bergsveinsson
skrifar

„Við höfum sýnt ákveðna biðlund. En framtíð Alfesca er óljós og við munum skoða marga kosti til að bæta hag hluthafa,“ segir Ólafur Ólafsson, stjórnarformaður Alfesca.

Ólafur er jafnframt stjórnarformaður Samskipa. Hann segir ganginn yfirleitt góðan en krefjandi fyrir þau fyrirtæki sem hann stjórnir og snúa að alþjóðlegum mörkuðum. Ágætlega gangi þrátt fyrir þrengingar í Bretlandi en erfiðleikar í Eystrasaltsríkjum og í Rússlandi hafi komið niður á Samskipum. Gangurinn sé þó góður enda hagi menn seglum eftir vindi.

Alfesca sóttist eftir evruskráningu hlutabréfa á síðasta ári. Tafir urðu á skráningunni eins og áður var frá greint þegar Seðlabankinn gerði athugasemd við hana og frestaðist skráningin. Síðustu áætlanir Kauphallarinnar og Verðbréfaskráningar miðuðu við að Seðlabanki Finnlands tæki uppgjörið að sér til framtíðar. Við fall bankanna þriggja breyttust forsendur gagnvart Finnlandsbanka en Þórður Friðjónsson, forstjóri Kauphallarinnar, sagði í samtali við Markaðinn fyrir hálfum mánuði að semja verði við annan banka um evruppgjör og verkferla því tengdu.

Ólafur segir hrun bankanna og dýfu krónunnar hafa snert mjög við hluthafa Alfesca. Mestu skipti um fall krónu, ekki síst gagnvart evru. „Ég held að það hefði bætt stöðu hluthafa verulega ef við hefðum skráð hlutféð í evru,“ segir Ólafur. „Við höfum verið mjög þolinmóðir og sýnt ástandinu skilning. Aðstæður í dag eru hins vegar slíkar að við þurfum að endurskoða stöðuna.“

Hann segir hugsanlegt að halda ýmist félaginu á markaði eða afskrá það. Í framhaldinu mætti skoða skráningu í öðru landi, svo sem í Sviss eða Frakk-

ÓLAFUR ÁSAMT STJÓRNENDUM ALFESCA Stjórnarformaður Alfesca segir stjórnendur velta fyrir sér framtíð félagsins með það fyrir augum að tryggja framtíð þess.

MARKAÐURINN/GVA

landi. Að minnsta kosti tvö fyrirtæki sem skráð eru í Kauphöllina hafa íhugað slíkt upp á síðkastið, samkvæmt heimildum Markaðarinnar. Tívhliða skráning kæmi ekki til greina.

Hann segir erlenda hluthafa hafa horft til evruskráningar lengi. Einn þeirra var sheikh Mohamed Bin Khalifa Al-Thani, bróðir emírins af Katar, sem stefndi á að kaupa 12,6 prósent hlutfjár í Alfesca. Al-Thani keypti raunar rétt rúman fimm prósent hlut í Kaupþingi fyrir 25,5 milljarða króna hálfum mánuði áður en ríkið tók bankann yfir. Við það gafaði upphæðin upp en viku síðar hætti hann við kaup í Alfesca.

Sjálfur sá Ólafur á eftir háum fjárhæðum við fall Kaupþings en hann var næststærsti hluthafi bankans, skráður fyrir tæpum 9,9 prósent hlut þegar ríkið tók bankann yfir. Markaðsverðmæti hlutarins þá nam 47,8 milljörðum króna á síðasta degi en er nú einskis virði. Þrátt fyrir það tekur hann ekki þátt í að skoða hvort höfðað verði mál á hendur breskum yfirvöldum vegna falls Kaupþings ásamt Existu, sem var stærsti hluthafi bankans. „Við fylgjumst bara með því þar til ákveðið verður hvort farið verði í mál,“ segir hann.

Beðið eftir jóluunum

„Svartsýnin er víða í því óvenjulega ástandi sem nú ríkir. Það sést á breyttum neysluvenjum fólks sem velur af kostgæfni hvað það snæðir, sérstaklega um hátíðir,“ segir Xavier Govare, forstjóri Alfesca.

Alfesca tapaði 323 þúsund evrum á fyrsta fjórðungi ársins, sem hófst í byrjun júlí. Til samanburðar nam hagnaðurinn 828 þúsund evrum á sama tíma í fyrra. Rekstarhagnaður nam 6,4 milljónum evra, sem er ellufu prósentu samdráttur frá síðasta ári en 12,5 prósentu aukning á samanburðargrundvelli þegar miðað er við stöðugt gengi og án tilfallandi kostnaðar.

Govare segir stjórnendur hafa dregið meðvitad úr kostnaði og aukið vörurval í samræmi við aðstæður á helstu mörkuðum fyrirtækisins. Vonast sé til að það skili sér í betri jólasölu.

Til stóð að greiða hluthöfum arð nú í fyrsta sinn. Sú ákvörðun

XAVIER GOVARE Forstjóri Alfesca segir að af fenginni reynslu geri fólk vel við sig um hátíðarnar þegar kreppi að í efnahagslífinu.

MARKAÐURINN/GVA

hefur verið dregin til baka í ljósi einkar erfiðra aðstæðna á alþjóðlegum mörkuðum, að sögn forstjórans.

SÍMKERFI TIL LEIGU

EJS býður þér að leigja aðgang að símkjerfi af fullkomnu gerð!

HAGKVÆM LAUSN

- Engin fjárfesting í búnaði
- Ekki þörf á sérstökum símalinum
- Fjárfesting í gagnasamböndum nýtist til fulls
- Kostnaður verður þekktur og fyrirsjáanlegur
- Verð sem kemur þér á óvart!
- Hentar smáum sem stórum fyrirtækjum

SÍMKERFI AF FULLKOMNU GERÐ

- Allar nýjustu tækninýjungar
- Sveigjanlegt símkjerfi
- GSM símar geta verið þröðlausir innanhússímar
- IP-vætt símkjerfi
- Hentar fyrirtækjum með dreifða starfsemi
- Mörg símtæki í boði

ÖRYGGI OG REKSTUR

- EJS sér um rekstur símkjerfisins
- Símkjerfið er hýst í fullkomnum hýsingarsal EJS
- Símkjerfið er vaktað 24/7

Það er til lausn á öllu

Opið 9-18 alla virka daga og 11-16 á laugardögum

www.ejs.is // Grensásvegi 10, Reykjavík / 563 3000 // Tryggvabraut 10, Akureyri / 463 3000

Heildarlausnir í hýsingarþjónustu

www.tas.is

Hýsing hugbúnaðar

Fjárfesting í vélbúnaði óþörf

Vaktað af sérfræðingum allan sólarhringinn

Lægri rekstrarkostnaður

Veldu öryggi og lækkaðu rekstrarkostnaðinn

Með hýsingu á hug- og vélbúnaði greiðir viðskiptavinur eingöngu mánaðarlegt gjald og þarf ekki að fjárfesta sjálfur í dýrum búnaði.

Umsjón, rekstur og viðhald er í höndum sérfræðinga.

Með hýsingarlausnum er því hægt að spara umtalsverðar fjárhæðir í rekstrarkostnað.

TAS býður upp á hýsingu í sérhönnuðu kerfisrými þar sem lögð er sérstök áhersla á öryggi, rétt hitastig og órofið rafmagn.

- Öryggisafritun á hverjum degi.
- Tvöföld tenging við Internetið.
- Viðbragðstími vegna bilana í algjöru lágmarki.
- Vaktað af sérfræðingum allan sólarhringinn.

Þjónustuver opið allan sólarhringinn:
412-1400 | hjalp@tas.is | www.tas.is

Vitneskja um hryðjuverkalögin

Davíð Oddsson ver Seðlabankann og skýtur föstum skotum að ríkisstjórn, Fjármálaeftirlitinu, fjölmiðlum og bönkunum. Margt í máli hans er þó gagnrýnt, eins og Markaðurinn komst að.

Pú getur blekkst ákveðinn hóp manna, í ákveðinn tíma, en þú getur ekki blekkst alla þjóðina um allar stundir," sagði Davíð Oddsson, Seðlabankastjóri á fundi Viðskiptaráðs í gær og vitnaði þar í Abraham Lincoln.

Davíð ræddi um galdráfar. Seðlabankinn væri harðlega gagnrýndur, og ranglega kallaður sökudólgur. „Á bak við þann áróður allan standa að mestu leyti þeir sem mesta ábyrgð bera á því hversu illa tókst til.“

Davíð krafðist rannsóknar á aðgerðum Seðlabankans og sagði að ef sú skoðun leiddi í ljós að bankinn hefði brugðist, þá þyrfti ekki að reka neinn þaðan. Þá væri sjálfhætt.

TÍSKUBYLGLJUR

Horft hefði verið framhjá því í gagnrýni að bankaefirlit hefði verið tekið undan Seðlabankanum með lögum árið 1998, þegar Davíð var forsætisráðherra, og þar með hefðu flest tæki og skyldur Seðlabankans í eftirliti verið frá honum tekin. Þetta hefði verið tíska.

„Eftirlitið hefur víðtækar heimildir og úrræði til að fá upplýsingar úr bankakerfinu svo það megji gegna sínu hlutverki, og úr-

ræði til að knýja fram breytingar á háttsemi.“

Ingimundur Friðriksson, félagi Davíðs í bankastjórn og fulltrúi bankans í stjórn Fjármálaeftirlitsins, sagði í ræðu í apríl að fjármálaefirlit og regluverk byggðist á því besta sem þekktist í öðrum löndum. „Fjármálaeftirlitið og Seðlabankinn eiga með sér náð samstarf á vettvangi fjármálastöðugleika.“ Samstarfið hafi orðið mjög náð.

DAVÍÐ VILDI LÖGGUNA Í MÁLIÐ

Forsætisráðherra og dómsmálaráðherra hafa kynnt rannsóknir á undanfara bankahrunsins. Nefnt hefur verið sérstakt saksóknarembætti og hvítbók.

„Það er meginkrafa að það sé upplýst hver hin raunverulega staða bankanna var. Það rannsóknarferli, sem þegar hefur verið kynnt, er með öllu óframþærilegt og ófullnægjandi,“ sagði Davíð.

Hann sagði enn fremur að bankaleynd ætti ekki lengur við um stöðu mála og aðdraganda bankahrunsins. „Ábendingar sem bærust um að kalla til lögreglu strax í upphafi hafa ekki fengið brautargengi. Eru menn að bera fyrir sig bankaleynd í þessu sambandi?“ spurði Davíð.

FORMAÐURINN OG VIÐSKIPTALÍFIÐ Davíð Oddsson, formaður bankastjórnar Seðlabankans, flytur ræðu á fundi Viðskiptaráðs. Ýmis gagnrýni kom fram á aðra en Seðlabankann og jafnframt ósk um rannsókn á aðgerðum bankans.

MARKAÐURINN/ARNÞÓR

RÁÐAMENN FULLVISSAÐIR

Davíð greindi frá fundum með forráðamönnum bankanna, ráðherrum og embættismönnum þar sem farið var yfir stöðuna. „Viðbrögð þessara aðila voru ekki óeðlileg. Þau voru oftast nær þau, að í kjölfarið af fundi með bankastjórn Seðlabankans áttu þeir fundi með forystumönnum viðskiptabankanna sem fullvissuðu ráðamenn um það að áhyggjur Seðlabankans væru að minnsta kosti ýktar, fjármögnun bankanna væri góð út árið 2008 og nánast að fullu tryggð árið 2009.“

BANKARNIR Í STÓRHÆTTU Í FEBRÚAR

Davíð Oddsson greindi frá fundi með erlendum bankamönnum og matsfyrirtækjum sem haldinn var í Lundúnum, fyrri hluta febrúar. Þar hafi verið háttsettir menn „í fjölmörgum stærstu bönkunum, sem mest viðskipti áttu við Ísland og íslensk fyrirtæki“. Þar hafi seðlabankamönnum brugðið mjög að heyra viðhorf þessara manna og því hafi verið rætt við forystumenn stjórnarflokkanna, fleiri ráðherra og embættismenn í kjölfarið. Þar hafi þeim verið

sýnd skýrsla „sem þá var til í handriti“.

Davíð vitnaði til skýrslunnar: „En þá niðurstöðu má draga af þessum viðræðum og ummælum manna, sem svo vel til þekkja, en voru auðvitað settar fram með misskýrum hætti, að íslenska bankakerfið væri í mikilli hættu, ekki síst vegna þess hvernig það hefur þanist út, skipulagslítið og ógætilega á undanförunum árum, í því trausti að lánsfjárútgæmum yrði ætíð leikur einn. Markaðir verði almennt lokaðir íslensku bönkunum að minnsta kosti næstu tólf mánuði og telja þó sumir að 24 mánuðir sé líklegri tími hvað það varðar.“

ÞÁTTUR BRETA

Davíð minntist þess að Bretar beittu Íslendinga hryðjuverkalögum, ekki aðeins Landsbankinn hefði lent þar á skrá heldur líka íslenska ríkið. Það, hafa breskir ráðamenn sagt, varð vegna yfirlýsinga íslenskra ráðamanna. Davíð gantaðist með ummæli sín í Kastljósviðtali; sagðist þar hafa viljað útskýra hluti á mannamáli. Það sem þar kom fram hefði ekki haft áhrif

á Breta. „Mér er kunnugt um hvað í raun réði afstöðu breskra yfirvalda,“ sagði Davíð. Hann lét þess hins vegar ógefið hvað það var.

FURÐULEG BANKASTARFSEMI

Davíð upplýsti í ræðunni að einn aðili, sem hann nefndi ekki, hefði skuldað þúsund milljarða í bönkunum þremur, og spurði hvers vegna það hefði aldrei verið upplýst. „Eftir að bankaefirlitið var fært frá Seðlabankanum gat hann ekki aflað sér upplýsinga um slíkt. Hann gat ekki vitað það. [...] Það er hærra upphæð en allt eigið fé gömlu bankanna samanlagt. Bankastjórnarnir sem lánuðu hver fyrir sig hlutu að vita að samanlagt væri dæmið þannig. Vegna þess að þeir horfðu ekki aðeins á lánsfé eigin banka, heldur fengu þeir öll gögn vegna veðtöku áður en stærstu einstöku lán bankans voru veitt, eða það skyldu menn ætla.“ Davíð bætti því við að eftirlitsaðilar hefðu teygst sig „með ólíkindum langt til að finna út að sami aðili væri óskyldur sjálfum sér við þessar aðstæður“.

Davíð bætti því við að öll við-

Fjölmiðlum sendur tónninn

Davíð Oddsson kenndi fjölmiðlum um gagnrýni á Seðlabankann í ræðu sinni hjá Viðskiptaráði í gær. Hann sagði að árástir á bankann væru „ljótur leikur sem ekki hefði tekist ef skynsamleg skipan hefði komist á eignarhald fjölmiðla í þessu landi“. Þá hnykkti hann á því að Seðlabankinn hefði varað við og spurði hvort heldur hefði verið hlustað „ef fjölmiðlar landsins hefðu ekki verið í þeim heljarfjötrum sem þeir hafa verið í um allanga hríð?“. Í framhaldinu vitnaði Davíð í Egil Helgason sjónvarpsmann sér til stuð-

ings um „misnotkun“ fjölmiðla, en einkareknir fjölmiðlar hefðu verið í eigu bankablokkanna.

Björg Eva Erlendsdóttir fréttamaður sagði á opnum borgarafundi á Nasa í fyrra kvöld að tók Sjálfstæðisflokksins á Ríkisútvarpinu og tilraunir til stýringar á fréttastofum hefðu verið þrúgandi. Það ætti raunar einnig við um Framsóknarflokkinn. Sem kunnugt er hafa sjálfstæðismenn setið í ríkisstjórn frá 1991, lengst af með Davíð Oddsson í forsæti, og því haft mest um þessa opinberu stofnun að segja.

OPTICAL STUDIO LEIFSSTÖÐ – EINSTÖK SÉRVERSLUN Á FRÍHAFNARSVÆÐI

Alltaf 25% ódýrari, gleraugu, linsur, sólgleraugu

Optical Studio
FRÍHÖFN LEIFSSTÖÐ

10 ára

ÁBYRGÐAR- OG ÞJÓNUSTUAÐILAR: OPTICAL STUDIO SMÁRALIND, OPTICAL STUDIO KEFLAVÍK

skipti bankanna hefðu hrunið hefði erlendum viðskiptaaðilum bankanna orðið þetta ljóst og spurði enn fremur: „Hvaða heljar-tök hafði viðkomandi á bönkunum og öllu kerfinu?“ Hver er þetta svo? Um það sagði Davíð fátt, en sagði þetta: „Það er meginkrafa að það sé upplýst hver hin raunverulega staða bankanna var.“

SEÐLABANKINN GAT VÍST

„Á heildina litið er niðurstaða Seðlabankans enn sú að fjármála-kerfið sé í meginatriðum traust. Íslenska bankakerfið uppfyllir kröfur sem gerðar eru til þess og stenst álagspróf sem Fjármálaeftirlitið og Seðlabankinn hafa gert,“ segir í Fjármálastöðugleika bankans frá í máli.

„Það hlýtur að hafa verið gróft brot á starfskyldum Seðlabankans að gefa út slík heilbrigðisvottorð fyrir bankakerfið opinberlega ef æðstu stjórnendur Seðlabankans töldu á sama tíma að kerfið stæði á brauðfótum,“ segir Gylfi Magnússon, dósent.

Jón Daníelsson, hagfræðingur við London School of Economics, bendir á að Seðlabankinn beri ábyrgð á fjármálastöðugleika. „Er ekki eini aðilinn sem hann þarf að vara við hann sjálfur?“

TÆKJASKORTUR?

Yngvi Örn Kristinsson, forstöðumaður í Landsbanka, tekur undir að Seðlabankinn hafi varað við. Hann hefði þó ekki verið einn í því, því bæði greiningardeildir, innlendir og erlendir hagfræðingar hefðu gert það líka. „Það sem er umdeilanlegt er að Seðlabankinn beitti ekki þeim stjórn-tækjum sem hann hefur til að stöðva snjóboltann áður en hann fór yfir okkur. Þau stjórn-tæki eru

auk stýrivaxtanna, bindiskylda, sem hemur útlánsvöxt. Þá hefur Seðlabankinn heimild til að setja bönkunum lausafjárreglur. Þær hafa raunar verið endurskoðaðar, en það hefur bankinn ekki gert í langan tíma. Þær reglur hefðu til dæmis getað torvelað bönkunum að draga inn erlent lánsfé, því það hefði mátt setja sérstakar reglur um erlenda lausafjárstöðu og þvinga bankana til að eiga meira lausafé, taka meiri hluta af því sem þeir tóku að láni erlendis og setja í lausafé. Beiting þessara reglna hefði getað stöðvað eða hægt á vexti bankakerfisins, eða komið honum í það horf sem hefði verið viðráðanlegur fyrir þjóðarbúið,“ segir Yngvi Örn í samtali við Markaðinn.

ÁBYRGÐIN Á ICESAVE

Jón Steinsson hagfræðingur nefnir einnig bindiskyldu. „Það er lítilmannlegt af Davíð að reyna að hvítþvo sig og Seðlabankann af ábyrgð í þessu máli.“ Bankinn hefði getað heft vöxt fjármálakerfisins. „Sérstaklega hefði Seðlabankinn átt að nota bindiskyldu til að auka kostnað Landsbankans af því að vera með Icesave-reikninga sína í útibúum og því á ábyrgð íslenskra skattgreiðenda. Hefði Seðlabankinn gert þetta hefði hann getað ýtt Landsbankanum í það að setja Icesave í dótturfélag. Það voru stórkostleg afglöp hjá Seðlabankanum að gera þetta ekki. Við Íslendingar súpum nú seyðið af þessu svo um munar.“

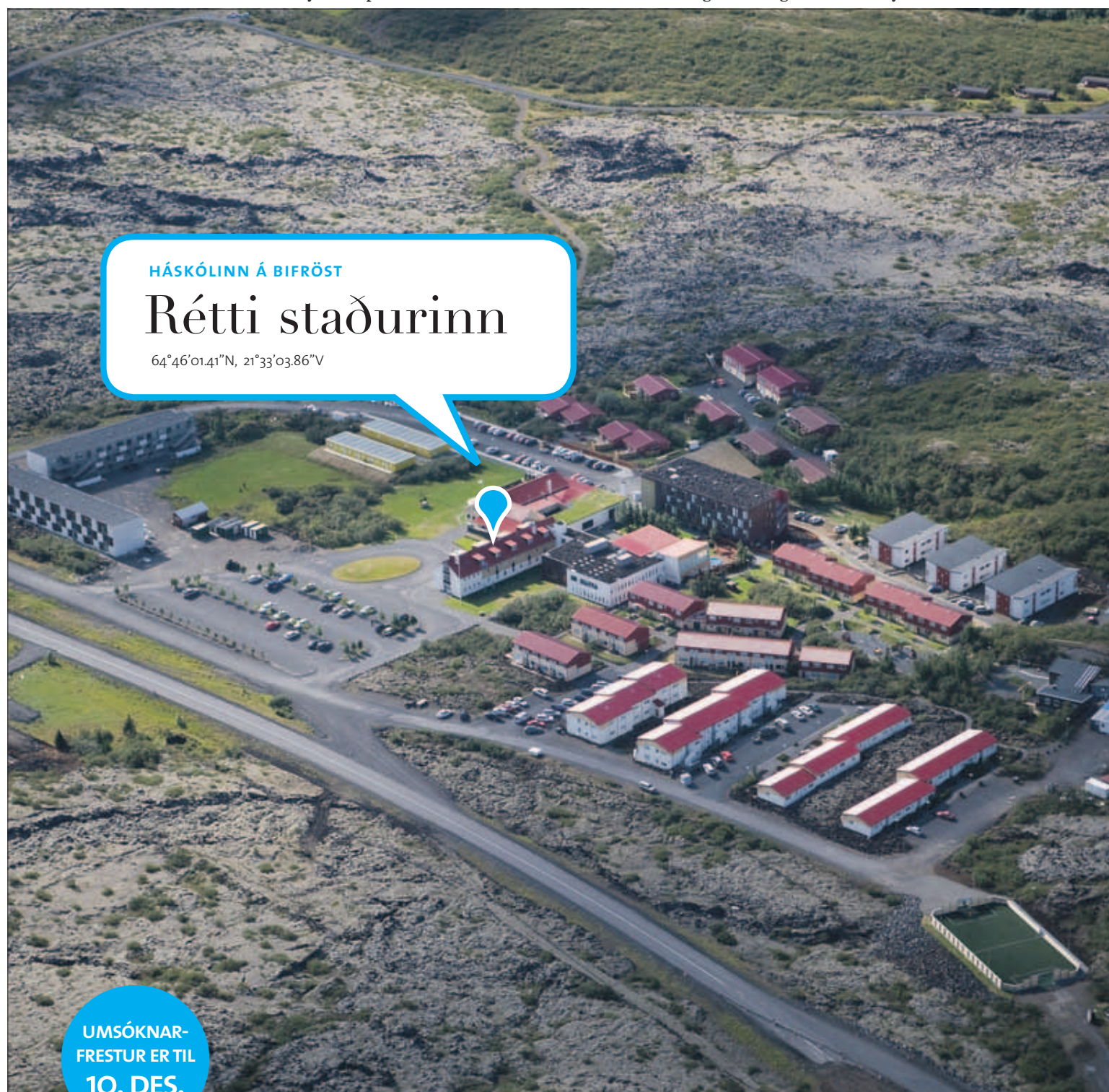
Gylfi Magnússon bætir við um bindiskylduna. „Þessu tæki var alls ekki beitt, erlend útibú voru sérstaklega undanþegin bindiskyldu.“ Hann segir að rétt sé að Seðlabankinn hafi haft áhyggjur og deilt þeim með ríkisstjórninni. Það sé hins vegar ekki nóg.

ÁKÆRA Á HENDUR RÍKISSTJÓRN

Ólafur Ísleifsson, kennari við Háskólann í Reykjavík og bankaráðsmaður í Nýja Glitni, segir yfirlýsingar um að Seðlabankinn hafi varað við þróun sem síðar varð, vekja alvarlegar spurningar um af hverju bankinn brást ekki við með öðrum hætti. „Af hverju beitti hann sér ekki fyrir samræmdum aðgerðum og stór-

eflingu gjaldeyrisforðans til að afstýra efnahagslegu stórslysi sem varð með falli bankanna?“

Upplýsingar frá viðskiptabönkunum um brotalamir í samskiptum við Seðlabankann vekti athygli í þessu ljósi. „Bankinn vísar frá ábyrgð á eftirliti, meira að segja eftirliti og reglum um lausafjárstöðu þeirra sem þó fellur ótvírætt undir verksvið banks og reyndist á endanum akkilesarhæll þeirra. Ummæli af hálfu bankastjórnarinnar sýnir verða að túlka sem ákæru á hendur ríkisstjórninni um aðgerðarleysi þrátt fyrir viðvaranir bankans. Svo virðist sem bankastjórnin geri ekki ráð fyrir að báðir aðilar haldi áfram störfum að óbreyttu.“

WWW.BIFROST.IS

Margt sagt

„Það er látið nægja að segja að endurskoða beri peningamálastefnuna. Það er máttulega þokukennnd yfirlýsing til að hún fari vel í munni þeirra sem ekki vita nákvæmlega um hvað þeir eru að tala.“ – Davíð Oddsson, 18. nóvember 2008

„Það dylst engum að umræða um stefnu Seðlabankans í peningamálum og einstakar vaxtaákvæðanir hefðu orðið háværari og gagnrýnni eftir því sem stýrivextirnir hafa hækkað og hávaxtatímabilið lengst. ... Í öllum þróuðum löndum fara fram fræðilegar og gagnrýnar umræður um mál af þessu tagi. Skilgreining og framkvæmd peningamálastefnu verður aldrei meitluð í stein heldur hlýtur hún að þróast eftir því sem reynslu, ramnsóknum og þekkingu vindur fram. Þetta gildir bæði um lagaumgjörðina og útfærsluna.“

– Geir H. Haarde forsætisráðherra, 28. mars 2008

„Endurskoðun peningamálastefnunnar er eitt stærsta verkefnið sem við stöndum frammi fyrir og við ætlum að gera það sem fyrst. Um það er enginn ágreiningur.“ – Þorgerður Katrín Gunnarsdóttir menntamálaráðherra, 1. nóvember 2008

„Ég tel að það verði að móta til lengri tíma stefnu í gengismálum og stjórn peningamála. Það eru sterkar vísbendingar um að núverandi fyrirkomulag sé ekki það ákjósanlegasta og ég tel að fara þurfi fram ítarleg og vönduð úttekt á framtíðarfyrirkomulagi peningamála við fyrsta tækifæri.“ – Ingibjörg Sólrún Gísladóttir, 3. september 2008.

HÁSKÓLINN Á BIFRÖST

Rétti staðurinn

64°46'01.41"N, 21°33'03.86"E

UMSÓKNAR-FRESTUR ER TIL 10. DES.

Meistaránám í stað- og fjarnámi

Nú er rétti tíminn til að taka upp þráðinn þar sem frá var horfið. Háskólinn á Bifröst býður upp á spennandi meistaránám í stað- og fjarnámi. Námið hefst í janúar og rennur umsóknarfrestur út þann 10. desember. Bifröst er eina háskólaþorp landsins („campus“) og býður upp á notalegt og fjölskylduþvænt umhverfi og virk tengsl nemenda við erlenda háskóla og við atvinnulíf, enda felst stór þáttur námsins í

raunverulegum og hagnýtum verkefnum. Metnaður skólans hefur ætíð verið að útskrifa afburðafolk sem tekur sér forystu í samfélaginu og hafa nemendur frá Bifröst verið eftirsóttir starfskraftar.

Kynntu þér starfsemi Háskólans á Bifröst nánar á bifrost.is, sendu fyrirspurn á netfangið bifrost@bifrost.is, sláðu á þráðinn í síma 433 3000 eða kíktu í heimsókn!

STAÐNÁM:

MS International Business
Management of Global Market-
ing and Innovation

MA í Evrópufræðum

MA í menningarstjórnun

ML í lögfræði

FJARNÁM:

MA í skattarétti

MS í stjórnun heilbrigðis-
þjónustu

HÁSKÓLINN Á BIFRÖST
BIFRÖST UNIVERSITY

Þriðju stoðinni slegið upp á ný

Undanfarið hefur borið á umræðu um sprotafyrirtæki og mikilvægi þess að styrkja atvinnulífið. Í þeim efnum er vert að koma á framfæri nokkrum þáttum um hugbúnaðariðnaðinn.

Hugbúnaðariðnaðurinn hefur vaxið hratt undanfarin ár og hefur án efa ekki fengið þá athygli sem hann á skilið. Samtök upplýsingatæknifyrirtækja afhentu á Iðnbíngi í mars 2005 stjórnvöldum tilboð sem þeir kölluðu þriðju stoðina og átti að skapa hér 2.000 ný störf. Áhugaleysi stjórnvalda vakti hins vegar furðu. Hefði tilboðinu verið tekið hefði ávinningur stjórnvalda verið verulegur. Vert er hins vegar að skoða hvernig til hefur tekist þrátt fyrir skort á stuðningi.

HUGBÚNAÐARIÐNAÐURINN

Þegar iðnaðurinn er skoðaður nánar kemur í ljós að hann hefur vaxið töluvert á undanförunum árum. Veltan hefur vaxið verulega eða frá 7,4 milljörðum árið 1998 upp í 33,6 milljarða árið 2006. Fleiri fyrirtæki eru nú í þessum iðnaði og munar þar mikið um að nokkur fyrirtæki eru orðin mjög stór og stöndug. Ef við greinum þessa

veltuaukningu nánar þá hefur hún tuttugufaldast að raungildi síðastliðin 16 ár. Til samanburðar þá tvöfaldaðist velta annarra atvinnugreina að raungildi.

En útflutningur hefur líka vaxið á sama tímabili úr 31 milljón árið 1990 upp í 6,2 milljarða árið 2006.

Í viðtali við Hilmar Veigar Pétursson forstjóra CCP í Markaðnum í fyrra, nefndi hann að stjórnvöld ættu að geta komið til móts við hugbúnaðarfyrirtæki alveg eins og kvikmyndaiðnaðinn. Nefndi hann þá lægri skatta og endurgreiðslu sem kvikmyndaleikstjórinn Clint Eastwood fékk þegar hann var hér á landi með tökulið sitt.

CCP er eitt af mörgum fyrirtækjum í þessum iðnaði sem hafa vaxið og styrkst. Árið 2004 var CCP með 15 prósent af heildarútflutningi hugbúnaðar en árið 2006 var hlutfallið 29 prósent. Hjá þessu eina fyrirtæki hefur starfsmannafjöldi farið úr 30 í 283 á fáum árum.

Þá hefur nokkrum fyrirtækjum tekist að taka það sem þau hafa verið að vinna fyrir ákveðnar iðngreinar og heimfært það yfir á stærri markaði með góðum árangri.

ORÐ Í BELG

Hinrik Fjeldsted
viðskiptafræðingur
og Msc í stjórnun og
stefnumótun.

SAMKEPPNIN

Samkeppnisumhverfið á Íslandi er ágætt fyrir þessi fyrirtæki. En það eru helst ákveðnir skattalegir þættir sem þarf að breyta og auka rannsóknarfjármagn. Almennur stuðningur við atvinnugreinina er lítill sem enginn í dag. Þó hafa verið þættir sem hafa gagnast iðnaðinum að mati viðmælenda sem ég ræddi við sem tengjast iðnaðinum. Þeir nefna til dæmis útboðstefnu ríkisins. Hún hafi verið ágæt fyrir stærri fyrirtæki en skiptir minna máli fyrir smærri fyrirtæki.

Samtök iðnaðarins hafa unnið gott starf fyrir iðnaðinn og svo skilaði hlutur Rannís í átaki fyrir nokkrum árum sér vel. Almenn er velvilid í garð iðnaðarins en það vantar að bæta umhverfið eins og lagt var til í þriðju stoðinni. Mikið

vantar upp á að íslenskur hugbúnaðariðnaður nái Danmörku, Svíþjóð og Finnlandi hvað varðar samkeppnishæfni, hvort sem lítið er til hlutfalls af heildarútflutningi eða af vergri þjóðarframleiðslu.

Ef vægi hátækni í útflutningi er skoðað, þá kemur fram að Ísland er með í kringum 7,0 prósent á móti yfir 20 prósentum hjá bæði Svíþjóð og Finnlandi (Iðntæknistofnun, 2006). Þá kom fram í skýrslu Rannís árið 2005 að hátækni iðnaður fær mun meiri styrki og fyrirgreiðslur frá stjórnvöldum þessara landa. Enda hafa stjórnvaldamenn í þessum löndum séð það fyrir löngu að þeim fjármunum er vel varið, því vöxtur iðnaðarins undanfarin ár í þessum löndum hefur skilað sér margfalt til baka.

HLUTVERK STJÓRNVALDA

Ríkisstjórnin þarf að jafna aðstöðu og þá þætti sem snúa að þessum rekstri upplýsingatækni. Vinnumarkaðurinn hér á landi er frekar grunnur og það þarf meira af menntuðu fólki í þessum fræðum. Erfitt er að sjá hér í framtíðinni fyrirtæki með tvö til þrjú þúsund manns í vinnu. Slíkur vöxtur þarf að fara fram utan Íslands miðað við núverandi aðstæður. Skattamál og aukning á rann-

sóknarstyrkjum og líka hvernig fyrirtæki geta fært rannsóknarkostnað, til dæmis með lækkun á tekjuskatti á móti þeirri rannsóknarvinnu, eru nokkur af þeim atriðum sem þarf að vinna betur að. Hér er verið tala um skattalega þætti, sem snúa að endurgreiðslu og frádrætti á rannsóknarstyrkjum. Slíkar breytingar á skattumhverfinu er nauðsynlegur liður í að jafna aðstöðu upplýsingatæknifyrirtækja hér og í nágrannalöndunum.

Það sem stjórnvöld þurfa að gera er að styðja við þær iðngreinar sem geta skapað þjóðarbúinu auknar tekjur í framtíðinni. Það eru eflaust aðrar iðngreinar sem hafa mikla möguleika eins og hugbúnaðariðnaðurinn, sem enn á eftir að fjalla um. En þetta snýst um stefnubreytingu og að hugsa hlutina ekki eingöngu út frá því hvað er að gefa þjóðarbúinu miklar tekjur í dag, heldur hvað iðngreinar geta gefið þjóðarbúinu auknar tekjur í framtíðinni. Nú þurfa stjórnvöld að hugsa lengra ein eitt kjörtímabil fram í tímann.

Nýleg meistararitgerð greinarhöfundar fellar um samkeppnishæfni og markaðshneigð íslenskra hugbúnaðarfyrirtækja.

Við viljum bara minna á okkur

Vegna frábæra undirtekna í fyrra

Erum með sama góða úrvalið af

jólatilboðum:

Jólahlaðborð

Jóla matsæðla

Jóla pinnaveislur

Áramóta veislur

partý eða hvaða tilefni sem er

Matarlyst veitingar
www.matarlyst.com

421-4797 861-3376
veislur@simnet.is

BANKHÓLFID

Í vist hins opinbera

Eins og fram hefur komið hefur sænska ríkið tekið yfir fjárfestingarbankann Carnegie, sem að hluta var í eigu Íslendinga. Mikael Ericson, sem settist í forstjórnastólinn í sumar, var sæmlega sáttur þrátt fyrir allt þegar Markaðurinn heyrði í honum, enda kominn í faðm sænska ríkisins. Óvíst er þó hvort honum líki vistin. Eins og fram kom í löngu viðtali við hann í Markaðnum í sumar hóf hann ferilinn í sænska fjármálaráðuneytinu fyrir tuttugu árum. Þar var hann einungis í eitt ár áður en hann hvarf á brott í einkageirann. Starfsmenn íslensku bankanna eru sumir hverjir í svipuðum sporum. Hófu ferilinn hjá hinu opinbera, hurfu á braut inn í einkageirann en hafa nú snúið aftur í hlýju hins opinbera, reyndar nauðugir.

Orðspor í hættu

Vart hefur orðið við áhyggjur starfsfólks gamla Landsbankans (nú hjá NBI) af orðspori Icesave-reikninganna. Markaðurinn veit til þessað hringt hafi verið í blaðamenn á einstökum fjölmiðlum og þess óskað að hætt verði að nota orðið Icesave í fréttum af milliríkjadeilu Íslands og Evrópusambandsins. Það sé ekki sanngjarnt og enn fremur að þeir „leiðrétti“ viðmælendur sína, slystist þeir til að nefna hina alræmdu innlánsreikninga.

Ráðamenn og aðrir sem hafa tjáð sig um þessa hluti nota næstum undantekningarlaust orð eins og Icesave-deilan, Icesave-málið og fleira í þessum dúr. Því mun sú hugmynd hafa kviknað hjá Landsbankafólki að ræða beint við forystumenn stjórnvalda með hinum sömu óskum.

Nördastuð í kreppu

Hilmar V. Pétursson, framkvæmdastjóri leikjafyrirtækisins CCP sem á og rekur netleikinn Eve Online, sló í gegn á fjöldafundi um tækifærin í hátækni- og sprotageiranum á föstudag. Hilmar sagði fyrirtækið þekkja vel til kreppu. CCP hafi komist á koppinn þegar netbólan sprakk um síðustu aldamót og mestallt fjármagn gufað upp í ein fjögur ár. Á sama tíma hafi fjöldi manns unnið að þróun leiksins, sumir án þess að fá greitt fyrir. Margir hafi gripið í aukastörf til að eiga fyrir salti í grautinn. Þetta varð hins vegar ekki til þess að draga kjarkinn úr mönnum. Þvert á móti. „Það hefur sjaldan verið jafn gaman,“ sagði Hilmar. Hver segir svo að það þurfi að vera leiðinlegt í kreppu?

87,5 prósent af kvótanum sem upphaflega var úthlutað árið 1984 hefur skipt um hendur og verið keyptur af útgerðum sem nú eru starfandi, samkvæmt könnun LIÚ.

0,2 prósent mældist lækkun íbúðaverðs á höfuðborgarsvæðinu milli mánaða í október, samkvæmt upplýsingum Fasteignamatís ríkisins.

5 milljarðar Bandaríkjadala er sú upphæð sem áætlað er að Íslandi standi til boða að láni fyrir tilstilli Alþjóðagjaldeyrissjóðsins. Áður var gert ráð fyrir sex milljörðum.

Jólahlaðborð 2008

Maturinn mun koma á bökkum á hvert borð

Kremuð villibráðasúpa

Kaldir réttir

Hot n' Sweet marinerað síldarsalat
Lauk marinerað síldarsalat
Grand Marnier marinerað síldarsalat
Rauðrófu marinerað síldarsalat
Grafinn Lax með sinnepssósu
Hunangsreyktur lax með chantilisósu
Villibráða paté með rifsberjasósu
Heitreyktur og grafinn svartfugl á seljurótarkremi með bláberjasósu
Hangikjöt með uppstúf og heimalöguðu rauðkáli

Heitir réttir

Ofnsteikt lambainnræli með rauðvínssósu
Svínasíða (purusteik) með sykurbrunuðum kartöflum og rauðvínssósu
Léttsteikt gæsabringa á sætri kartöflumús (sweet potato) með villibráðasósu
Hreindýr með villibráðasósu
Saltfiskur á tómát og döðlu mauki

Eftirréttir

Creme Caramel
Grand Marnier marineraðir ávestir
Súkkulaði terta
Konfekt

Einar Ben hlýtur viðurkenningu Food & Wine magazine

Food og Wine magazine er stærsta matar- og vínblað bandaríkjanna og mæla þeir með veitingahúsum um allan heim en aðeins þeir allra bestu á sínu sviði hljóta viðurkenningu þeirra

Einar Ben • Veltusund 1 Við Ingólfstorg • 511 5090 • www.einarben.is • einarben@einarben.is

Mikið úrval hreinlætistækja

Hannaðu heimilið með Tengi

Smiðjuvegi 76 Kópavogur | Baldursnes 6 Akureyri | www.tengi.is | Opið virkadaga 8.00-18.00 laugardaga 10.00-15.00